

Motion till riksdagen 2012/13:Sk290

av Anita Brodén och Christer Winbäck (FP)

Folkhälsoperspektivet i alkoholfrågan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU uppmärksamma folkhälsoaspekten i alkoholfrågan.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att införselkvoterna för alkohol sänks till en nivå som kan anses rimlig för privat bruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka i EU för en gemensam höjning av minimiskatterna på alkohol.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att tull och polis har tillräckliga resurser för att kunna stoppa den illegala försäljningen av alkohol.²

¹ Yrkande 1 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 4 hänvisat till JuU.

Motivering

Alkoholen kostar samhället 160 miljarder kronor årligen enligt de beräkningar som nationalekonomen Anders Johnson gjort. Där ingår bl.a. produktionskostnader (ca 32 miljarder kronor), produktionsbortfall (ca 87 miljarder kronor), sjuk-, social- och kriminalvård (28 miljarder kronor), egendomsskador (3 miljarder kronor) och förebyggande åtgärder (6 miljarder kronor).

Ökade alkoholskador har kunnat avläsas bl.a. i trafiken, där alkoholrelaterade dödsolyckor ökat med över 50 % sedan 1995. 150 personer avlider varje år i alkoholrelaterade trafikolyckor. Detta är oacceptabelt och har bidragit till att delmålet för nollvisionen år 2007 ej kunnat uppnås.

Riksdagsbeslutet om en sjöfyllerilag har visat sig vara ett steg i rätt riktning i syfte att stärka nykterheten till sjöss, och därmed minska andelen alkoholrelaterade sjöolyckor. Det krävs ett uthålligt arbete för att minska alkoholrelaterade skador. Att redan som ung få ett alkoholberoende kan föra med sig stora sociala, hälsomässiga och ekonomiska konsekvenser.

Införseln av alkohol

Så sent som 1998 drack svenskarna drygt 8 liter ren alkohol per person och år. I år beräknas konsumtionen hamna på runt 10 liter, vilket är en ökning med nästan 30 %. Det finns ett direkt samband mellan ökad konsumtion och ökade alkoholproblem, och det har sedan 1998 noterats ett kraftigt ökat antal fall av alkoholförgiftning. En bidragande orsak till konsumtionsökningen är att införselkvoterna för alkohol höjts till orimliga nivåer – 230 liter per person och resa för ”personligt bruk”. Det är i praktiken fri införsel av alkohol eftersom utökad kvot dessutom kan erhållas för speciella tillfällen.

Regeringen bör i EU göra ytterligare ansträngningar för att få acceptans för en restriktiv alkoholpolitik genom att bl.a. föra in folkhälsoaspekten och verka för att införselkvoter mellan länderna i EU sänks till en nivå som kan anses rimlig för privat bruk och aktivt söka internationella allianser för att gemensamt verka för att i EU minska alkoholkonsumtionen. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Regeringen bör även i dessa sammanhang driva linjen om en gemensam höjd minimiskatt på alkohol inom EU. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Den i praktiken fria införseln har inneburit att personer satsat på illegal alkoholförsäljning till framför allt ungdomar. Vid en mängd orter säljs numera alkohol från diverse skåp- och personbilar utan att polisen har resurser att ingripa. Detta är helt otillfredsställande. Det krävs att tull och polis har tillräckliga resurser för att kunna stoppa den illegala försäljningen av alkohol. Det krävs kraftiga polisiära åtgärder för att få bukt med langningen. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Ungdomars alkoholkonsumtion

Det har under en tid funnits alkoholblandad läskedryck som blivit mycket populär inte minst bland unga flickor. Det räknas formellt som öl och har fått karaktären av ungdomsdryck med 3,5 volymprocent alkohol. Problemet med sådant öl som från livsmedelsbutiker m.m. säljs till tonåringar har uppmärksamats många gånger, och det har också framkommit att alltför många affärer inte sköter åldersgränsen. Om affärsintressen kan framtvunga att alla slags alkoholdrycker med denna alkoholstyrka ska likabehandlas när det gäller försäljning i livsmedelshandeln kommer olika företag att ha utrymme att i vanliga butiker sälja starkare cider, alkoholisk och en rad andra produkter som ges en sådan alkoholstyrka att de blir berusningsmedel, där unga eller mycket unga människor är målgruppen för marknadsföringen.

För att få bukt med alkoholmissbruket främst bland ungdomar krävs ett helt batteri av åtgärder. Informationens betydelse har ifrågasatts, varför det är viktigt att de informationsinsatser som görs verkligen når målgruppen på ett effektivt sätt. Förebilder från ”kändisvärlden” har visat sig ha betydelse för de yngre åldrarna och borde kunna användas med framgång. Regeringen bör därför uppmuntra till riktade ungdomskampanjer i syfte att minska alkoholanvändningen. Unga dricker faktiskt mindre. Men de som dricker, dricker mer och bland dem har alkoholförgiftningarna fyrdubblats. Fortfarande dricker dock sex av tio ungdomar – ca 60 % av alla niondeklassare – och många av dem dricker betydligt större mängder än tidigare. Alkoholförgiftningarna bland 15–19-åringar fyrdubblades från 1970-talet fram till 2006.

Stockholm den 4 oktober 2012

Anita Brodén (FP)

Christer Winbäck (FP)